
TALEPUNKTER

UDENRIGSMINISTERIET

Til:	Udviklingsministeren	J.nr.:	104.O.14.a.
CC:		Bilag:	
Fra:	Erhvervsinstrumenter i udviklingsbistand.	Dato:	8. maj 2005
Emne:	URU alm. del. Samråd d. 11. maj 2005 spørgsmål B og C vedr. IFU's udviklingseffekt og socialt ansvarlige og miljømæssigt produktive investeringer. Talepunkt.		

Samrådsspørgsmål B: Ministeren bedes i et kommende samråd redegøre for udviklingseffekten af IFU's investeringer i de seneste fem år.

Samrådsspørgsmål C: Ministeren bedes i et kommende samråd redegøre for, hvor effektiv IFU har været de seneste fem år, hvad angår fremme af socialt ansvarlige og miljømæssigt produktive investeringer, herunder hvordan det sikres, at faglige rettigheder respekteres, herunder at internationale konventioner under ILO overholdes.

Besvarelse:

Jeg vil indledningsvis udtrykke min glæde over samrådet med dette udvalg, der har en naturlig interesse i spørgsmålet om IFU's udviklingseffekt og socialt ansvarlige og miljømæssigt produktive investeringer. De to første samrådsspørgsmål [B, C] er ikke bare tæt forbundne, de er aspekter af samme sag. Jeg vil give en samlet besvarelse heraf. Jeg vil foreslå, at vi herefter, med formandens tilladelse, tager spørgsmål D om habilitetsbestemmelser for IFU, der er enslydende med spørgsmål E (IØ Fonden).

* * * * *

Inden jeg går over til den konkrete besvarelse af spørgsmålet om IFU's udviklingsaspekter, vil jeg gerne kort orientere udvalget om de initiativer, der pågår inden for emnet erhverv og handel i udviklingsbistanden. Det er indenfor disse rammer, at vi skal se IFU's virke.

Jeg deltog i går i en drøftelse med Rådet for Internationalt Udviklings-samarbejde. Udvalget her var inviteret, og der var flere medlemmer blandt deltagerne.

Drøftelsen var en del af den proces, der skal give os pejlemærker for de næste års arbejde med spørgsmål om økonomisk vækst i de fattigste udviklingslande. Drøftelsen er hermed også en del af den bistandspolitiske strategiudvikling og de overvejelser, vi må gøre os om, hvordan de udviklingspolitiske prioriteter på erhvervs- og handelsområdet understøtter 2015-målene bedst muligt.

Et hovedspørgsmål for dansk udviklingsbistand er at skabe en socialt og miljømæssigt afbalanceret økonomisk vækst, der kan lægge grunden til bekæmpelse af fattigdommen i verdens fattigste lande. Opbygningen af et stærkt erhvervsliv spiller en afgørende rolle i denne sammenhæng. Alle

erfaringer viser, at det private erhvervsliv må være motoren i den økonomiske vækst.

Den proces er godt i gang i mange asiatiske økonomier, om end ikke i alle. I Afrika har den været meget vanskelig, men de seneste år er den også ved at komme i gang.

Udgangspunktet er de rammevilkår for økonomisk virksomhed, der eksisterer i de enkelte lande. Det skal være muligt at føle sig mere sikker på de vilkår, der gælder for privat foretagsomhed: Respekteres ejendomsretten for eksempel? Findes der et fungerende retssystem, der afgør tvister efter objektive kriterier?, eller lånefaciliteter der kan anvendes? Er der incitamenter for det almindelige menneske til at gøre en særlig indsats?

Formålet med at forbedre forudsætningerne for at drive privat virksomhed er at hjælpe med at skabe en drivkraft for økonomisk vækst, som skal komme samfundene generelt, og ikke mindst de fattigste befolkningsgrupper til gode.

Efterhånden som disse rammebetingelser bringes i orden, vil der være mulighed for at opbygge private virksomheder i udviklingslandene. Og her kan danske virksomheder spille en rolle i etableringen af lokale virksomheder, som udnyttede de forbedrede rammebetingelser og stiller sig i spidsen for den erhvervsudvikling, der vil skabe en bæredygtig økonomisk vækst. Danske investeringer kan medvirke til få de nye virksomheder i gang på de meget svage markeder, der eksisterer i disse lande. Danske erfaringer, teknologi, markedskendskab og virksomhedsledelse kan gøre det meget lettere at skabe et stærkt erhvervsliv.

Og det er her, IFU kommer ind. Mange danske virksomheder er tilbageholdende med at etablere sig i udviklingslandene pga. ukendskab til forholdene og frygt for det meget højere risikoniveau. IFU's erfaring med at etablere og drive virksomhed i disse lande er stærkt efterspurgt.

Det er disse tanker, der er afspejlet i den nye strategi for handel, vækst og udvikling samt i handlingsplanen for erhverv, vækst og udvikling. Udvalget har fået tilsendt et udkast. Jeg vil oversende den færdige strategi, når den er klar.

Jeg vil herefter besvare det konkrete spørgsmål om IFU.

* * * * *

IFU er et af de ældste redskaber i dansk udviklingsbistand. Fonden blev oprettet i 1967 og har dermed i snart 40 år bidraget til overførsel af kapital, teknologi, viden og sociale og miljømæssige standarder til de fattige lande. Fonden har gennem årene været en vigtig del af dansk udviklingsbistand.

IFU drives på et forretningsmæssigt grundlag. Ved samarbejde med danske firmaer er Fonden i stand til at generere langt større kapitaloverførsler til udviklingslandene, end hvad den selv har til rådighed. Samtidig har Fonden udbyggede retningslinjer indenfor miljø og etik, der indgår som en integreret del af investeringssamarbejdet.

De virksomheder, der investerer i samarbejde med IFU, er forpligtet til at følge disse retningslinjer. Retningslinjerne sikrer, at der er tale om miljørigtige investeringer, at arbejdsmiljøet er i orden og at de faglige rettigheder bliver respekteret.

IFU er efterspørgselsdrevet og har haft forskellige geografiske profiler over tid. Op til midten af 70'erne dominerede Latinamerika. Fra midten af 70'erne til

midt i 80'erne var Afrika i fokus. Fra midten af 80'erne til i dag har Asien været den dominerende region for aktiviteterne. 47 procent af projekterne var i 2004 i Asien, fulgt af Afrika og Latinamerika.

IFU har altid i sine snart 40 år afspejlet den særlige konstruktion, som den var tænkt som: en fond, som har til formål at investere sammen med danske virksomheder. På den måde ligner IFU's aktiviteter de andre erhvervsredskaber i udviklingslandene, der har til formål at stimulere økonomisk vækst og skabe arbejdspladser blandt de fattige udviklingslande. Har IFU så gjort det?

Det er der faktisk leveret solid dokumentation for. Der blev i årene 2002-2004 gennemført en omfattende evaluering af IFU. Evalueringen dækker mange års aktiviteter. Den viser, at IFU har udviklet en unik ekspertise i etablering af virksomheder i udviklingslandene, og at de fleste af projektselskaberne er veldrevne og giver positive lokale effekter i værtslandene, hvad enten disse er lavindkomst- eller middelindkomstlande. Den konkluderer, at behovet for udviklingsfinansiering er blevet større i årenes løb, og at der også i de kommende år er behov for IFU som selvstændig institution. Den konkluderer,

at de projekter, som IFU har været medinvestor i, har fremmet økonomisk aktivitet i udviklingslandene.

Jeg vil – med formandens tilladelse – uddele et resumé af evalueringen. Heraf fremgår også de lidt mere kritiske punkter, som dog ikke ændrer det samlede billede af IFU's udviklingseffekter over en længere periode.

Særligt om aktiviteterne de seneste 5 år har IFU oplyst, at Fonden har medvirket til finansiering af 127 projekter i 37 lande med en samlet investering fra IFU på ca. 1.8 mia. kr. Mere end en tredjedel af projekterne blev etableret i Afrika i perioden.

Den direkte beskæftigelseseffekt af projekter i værtslandene er opgjort til ca. 28.000 personer i 5-årsperioden. Hertil skal lægges den ikke ubetydelige afledte beskæftigelse hos projekternes leverandører af varer og tjenesteydelser.

Det er IFU's bestyrelse, der lægger retningslinier for aktiviteterne indenfor de principper, der generelt er etableret for dansk udviklingsbistand. Fondens

direktion holder øje med, at disse retningslinier overholdes i de virksomhedsprojekter IFU investerer i.

IFU foretager en gang årligt en gennemgang af miljøforholdene i de projekter, Fonden deltager i. Gennemgangen omfatter det ydre miljø og forhold omkring arbejdsmiljø. Resultaterne gengives i IFU's årsrapport. Det fremgår af gennemgangen, at næsten alle projekter i 2004 var i de tre øverste kategorier (excellent, good, fair).

Tilsvarende foretages en gang årligt en opgørelse af status for de sociale forhold i de aktive projekter. Opgørelsen omfatter en vurdering af projekternes efterlevelse af centrale konventioner under ILO, særligt overholdelse af faglige rettigheder.

Denne opgørelse offentliggøres også i årsrapporten. Resultatet svarer til resultatet for miljøforholdene. Indikatorerne ligger i de tre øverste kategorier.

Jeg vil afslutningsvis konkludere, at både hvad angår udviklingseffekt og fremme af socialt ansvarlige og miljømæssigt produktive investeringer - med sikring af faglige rettigheder- har IFU ydet en god indsats.

Jeg vil gerne tilføje, at selv om IFU hidtil har gjort det meget godt, vil jeg ikke afvise, at Fondens indsats kan blive endnu bedre. Regeringen undersøger derfor mulighederne for at optimere udviklingseffekten af IFU i forbindelse med den ny handlingsplan for erhvervsudvikling. Det betyder blandt andet, at vi overvejer en højere grad af målretning mod de fattigere udviklingslande og et tættere samarbejde med Danida.

Jeg vil gerne se, at IFU "benchmarkes" med indikatorer indenfor parametre som beskæftigelse, omsætning og resultater på det miljømæssige og socialt ansvarlige område. Når "benchmarking" bliver sat i system, vil der være endnu bedre mulighed for at dokumentere udviklingseffekterne af IFU's virksomhed. Og det er svaret på spørgsmål B og C.